

ODDALIĆ SIĘ (28) *vb pf*

się (20), się (8).

o jasne, a pochylone.

inf oddalić się (2). ◇ *fut* 2 sg oddâlisz się (2). ◇ 3 sg oddâli się (7). ◇ *praet* 1 sg m -m się oddâlił (1). ◇ 3 sg m oddâlił się (4). *f* oddâliła się (1). *n* oddâliło się (3) [w tym *DiarDop* 113 może *impers praet* od **ODDALIĆ**]. ◇ 3 pl m *pers* oddâlili się (2). ◇ *imp* 2 sg oddâl się (1). ◇ *con* 3 sg m by się oddâlil (2). *f* by się oddâlila (1). ◇ 3 pl m *pers* by się oddâlili (1). ◇ *part praet act* oddâlilwszy się (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. Opuścić jakieś miejsce, odejść; *se educere Vulg; elongare se PolAnt; longius procedere Mącz* (17) : Otom się oddalił wciekając/ y mieszkalem na pułszy. *TarDuch* A4v.

oddalić się od czego (2): Cum paulo longius a castris processisset, Yako skoro od obozu/ albo od woyska się oddalił. *Mącz* 44c; *ActReg* 28.

W przeciwstawieniu: »obliczny być ... oddalić się« (1): y v Bogá znaioma iefth [kobieta niepłodna, ale nieskalana]/ y v ludzi. Gdy obliczna iefth náfláduią iey/ á żadaią iey gdy się oddali *Leop Sap* 4/2.

Przen [w tym: od kogo, od czego (9)] (10) :

a) O Bogu wobec człowieka: przestać się opiekować (5) : Bo się ty nigdy od tych nieoddaliłz którzy potrzebią [pomoczenia twego *RejPs* 214, 130v; Przetoz ią płaczę/ [...] iż się odemnie oddalił [*longe factus est a me*] poćiefyćiel *Leop Thren* 1/16; *RejPos* 169.

oddalić się z czym [= przestać obdarzać czym] (1): gdyby widział zdradę w fercu moim/ Pewnyby się oddalił z miłofierdzyem swoim *LubPs* P4.

b) O człowieku wobec Boga lub jego nakazów (5) : Ne auretatur humilis factus coⁿfufus: [...] Nie day miły panie aby się miał oddalić od ciebie lud vkorzony *WróbŻolt* 73/21; Przyştąpili się ku mnie ci którzy náfláduią złości/ á oddalili się od zakonu twego. *BibRadz Ps* 118/150; *BudBib Is* 29/13; Przybliżył się do mnie (mowi Pan Iehowáh.) lud ten vftami swoimi/ y chwali mię wargami swoimi: lecz ferce ich odalyło [!] się odemnie *CzechEp* 106, 20.

2. Przestać przebywać w czyimś towarzystwie, przestać się kontaktować; *separari Vulg; demigrare Mącz* [od kogo, od czego] (5) : Od nieprzyacieli thwych oddal się *Leop Eccli* 6/13; *Mącz* 220d; Iako y Bog zakazał był fynom Izraelfkim/ aby się oddalili od onych odźczepieńcow/ chorego/ Dáthána y Abironá (*marg*) Z haeretykami obcować się nie godzi [...] (-) *WujNT* 635.

Zwrot: »od towarzystwa [czyjego] oddalić się« (1): wyádomosci póspolitych rzeczy kedy się ten może náuczyć/ który się od towarzystwa ludzi [...] oddali y odłączy. Yakoby rzekł/ żadney wiadomości o rzeczách ten człowyek nye może sobye nábyć [...] / który sam tylko w kącye myęzka *GliczKsiąz* L3.

Szereg: »oddalić się i odłączyć« (1): *GliczKsiąz* L3 *cf* *Zwrot*.

Przen: *Starać się nie popełnić* (1) : Ale by człowiek pátrzał ná swe dokonanie/ tho iefť ná śmierć/ [...] tedyby się oddalił odewfzego vczynku złego. *HistRzym* 60v.

3. Znaleźć się za daleko, być w znacznej odległości (3) :

oddalić się komu (2): Iefłizeby fye Robotnikóm w ftawie ziemiá oddaliłá/ á pod Groblą byłaby ziemiá wolna/ Tedy y tam może ziemię brác *Strum* F, E2.

Zwrot: »oddalić się daleko« [*w tym: od czego* (1)] [*szyk zmienny*] (2): Islándia wysep który fie od innych wyśpów oddálił dáleko ná pułnocnym morzu siedzi *BielKron* 294v; *Strum* E2.

4. *Utracić coś* [*od czego*] (2) : Daleko iefth od grzeźznikow zbawienie/ [...] Abowiem fie od zbawienia oddalili zle czyniącz. *WróbŻolt* pp6; *RejPos* 240.

5. *Przestać należeć do czegoś, zostać zabranym* [*od czego*] (2) :

W przeciwstawieniu: »oddalić się ... przywrocono być« (1): [*posłowie mówili do senatorów*] prze też samę tylko też przyczynę [...] się tak u Ojca KJM, tak też i u JKM samego upominamy a żebrzemy, aby to, co się od tego stołu oddaliło, przywrocono stołowi krolewskiemu zasię było *DiarDop* 113.

Przen (1) : który [*ogień niebieski*] iftność rzeczam wśyftkim dawa która to iftność kiedy od niéy fye oddali/ [...] rzecz óná/ iuż tym być/ czym byłá/ [...] poprzeftawa. *Oczko* 5.

6. *Przen: Przestać być przez kogoś doznawanym* [*od kogo*] (2) : Iuż iá nędzná nigdy niemogę bytz wefolá/ gdyż fie iuż mé wefelé ij má wśyftką vciecha [od]emnie oddálila. *OpecŻyw* 111.

Szereg: »oddalić się i przerwać« (1): zda mi fię/ iż fię iuż od niewdzięcznych ten ták bogáty pokoy oddali y przerwie. *SkarKazSej* 667a.

Synonimy: 1. *odchylić się, odejść, odejść się, odnieść się, odstąpić, odstrzelić się;* 2. *odłączyć się.*

Formacje współrdzenne cf ODDALAĆ.

Cf **ODDALENIE**